

บทที่ 5

การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ การศึกษาความเป็นธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มประชากรที่ศึกษาคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 186 คน จาก 186 องค์การบริหารส่วนตำบล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจ โดยแยกเป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล และแบบวัดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดระดับธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) มาช่วยในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และใช้ค่าไคแอสควร์ (Chi-Square) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประชากร จำนวน 186 คน พบว่าส่วนใหญ่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอายุระหว่าง 39 - 46 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.26 อายุระหว่าง 47 - 74 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.74 โดยมีอายุเฉลี่ย 47 ปี และส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 54.29 รองลงมา คือ ชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19.43

มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 54.29 รองลงมา คือชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19.43
ปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 14.86 ปวช. ปวส. อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ
9.1

2. ระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษา พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 24 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 8 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16 คะแนน เมื่อแบ่งคะแนนความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ออกเป็น 2 ระดับ คือ น้อยกับมาก โดยใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) เป็นเกณฑ์ พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่น้อย คือ ร้อยละ 58.86 และมาก ร้อยละ 41.14 สรุปได้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ค่อนข้างไม่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ทำให้ไม่เข้าใจในด้านกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการมากนัก

3. ระดับความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ในด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล นั้นผู้วิจัยได้ทำการวัดความรู้ความเข้าใจ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม และหลักการมีส่วนร่วม พบว่า มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 17 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 17 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14 คะแนน เมื่อแบ่งคะแนนความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ออกเป็น 2 ระดับ คือ น้อยกับมาก โดยใช้คะแนนเฉลี่ย (Mean) เป็นเกณฑ์ พบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาลมาก คือ ร้อยละ 61.14

4. ระดับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

พิจารณาตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 และเมื่อพิจารณาหลักการพื้นฐาน ทั้ง 6 หลักการ แล้ว หลักคุณธรรมมีระดับธรรมาภิบาลสูงที่สุด รองลงมาคือ หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม มีระดับธรรมาภิบาลต่ำที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลการศึกษา พบว่า

4.1 หลักคุณธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง

4.2 หลักความรับผิดชอบ มีธรรมาภิบาลระดับสูง

4.3 หลักความมีประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาลระดับสูง

4.4 หลักนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง

4.5 หลักความโปร่งใส มีธรรมาภิบาลระดับต่ำ

4.6 หลักการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลระดับต่ำ

5. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งประกอบด้วย อายุ การศึกษา ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล กับตัวแปรตามคือธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยค่า Chi – Square โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับไม่เกิน 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยด้านอายุ และระดับการศึกษา พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอการอภิปรายผลจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาถึงระดับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด

หลักการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อบต. เคยเปิดโอกาสให้ผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ – จัดจ้างของ อบต. รองลงมา อบต. เคยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปี และ อบต. เคยเปิดโอกาสให้ประชาชนในตำบล เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และการใช้งบประมาณ ของ อบต.

หลักความโปร่งใส มีธรรมาภิบาลระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อบต. เคยเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อ – จัดจ้าง ผลการสอบราคา หรือประกวดราคาให้ประชาชนทราบ รองลงมา อบต. เคยแจ้งหรือปิดประกาศข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้

ประชาชนได้ทราบ และ อบต. เคยประกาศผลการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการต่าง ๆ ให้ประชาชน กลุ่ม / องค์กรต่าง ๆ ได้รับรู้

หลักประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาลระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดซื้อ-จัดจ้างของ อบต.เป็นไปอย่างประหยัด และสมประโยชน์ รองลงมา ครุภัณฑ์ต่างๆ ของ อบต. มีการจัดทำระเบียบคุมอย่างชัดเจนเป็นปัจจุบัน มีการควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด และอบต.เลือกพื้นที่ในการดำเนินโครงการที่เหมาะสม และตรงตามความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน

หลักนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อบต.จัดเก็บภาษี อย่างทั่วถึง เท่าเทียม ถูกต้องและเป็นธรรม รองลงมา อบต.ยึดถือหลัก และปฏิบัติตามแนวทางของกฎหมายอย่างถูกต้องและรัดกุม และการออกข้อบัญญัติตำบลของ อบต. เป็นไปตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้

หลักความรับผิดชอบ มีธรรมาภิบาลระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานท่านยินดียอมรับผลการกระทำนั้นด้วยความเต็มใจ รองลงมา ท่านปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามเป้าหมายของ อบต. และ มีความรับผิดชอบกิจกรรมของ อบต. ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลและกฎหมาย (มาตรา 67)

หลักคุณธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านเคารพในสิทธิความเสมอภาคของมนุษย์ทุกคน รองลงมา ท่านพร้อมที่จะให้บริการประชาชนทั่วไปที่เดือดร้อน โดยที่ไม่เลือกปฏิบัติ และ ท่านปฏิบัติงาน โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน และให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากผลการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ คือ อายุ การศึกษา ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล กับ ระดับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้อภิปราย ดังนี้

1. อายุ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่า อายุของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าว คือ อายุของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีผลเกี่ยวข้องกับระดับธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธิชัย จรุงเนตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอตระการพืชผล จังหวัด

อุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

2. การศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับชนวนาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ การศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีผลเกี่ยวข้องกับระดับชนวนาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาทรงพล ตุ่มทอง (2541) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาล ตำบลศรีราชา ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ ปัจจัยเกี่ยวกับการศึกษาขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ และการศึกษาเพิ่มเติมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับชนวนาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ ขนิษฐา จิตรอรุณ (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาระดับต้น เพื่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ความเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับต้น ต่อบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบด้านการบริหารของผู้บังคับบัญชาระดับต้นที่ปฏิบัติจริงกับที่ควรจะเป็น มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

4. ความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักชนวนาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักชนวนาภิบาลเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับชนวนาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรทำความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักชนวนาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ บรรเจิด อนุเวช (2543) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า อายุ และสถานที่ประกอบอาชีพ รายได้ ภูมิลาเนา และการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการฝึกอบรมสัมมนา เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลในทุกด้าน เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและตนเองอย่างแท้จริง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการปกครองตนเองเป็นการพัฒนาท้องถิ่นที่เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมต่อไป

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชนควรส่งเสริมให้ประชาคมหมู่บ้านเกิดความเข้มแข็ง โดยการปฏิบัติงานในหมู่บ้านทุกครั้งควรจัดให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชนควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการประชาสัมพันธ์อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในรูปแบบกระบวนการเวทีประชาคมหรือการจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรส่งเสริมการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่าระดับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านความโปร่งใส และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วม

2.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในตำบลเข้าร่วมฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีการรายงานผลการประชุมต่อสาธารณชนเป็นประจำเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และสำรวจข้อคิดเห็นต่างๆ ของประชาชนอันจะเป็นประโยชน์ในการทำงานพัฒนาท้องถิ่น

2.1.2 ในการวางแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลควรต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยการทำประชาคมในระดับหมู่บ้านและตำบลอย่างมีคุณภาพเพื่อให้การวางแผนพัฒนาตำบลตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรรับฟังความคิดเห็น และความต้องการในด้านต่าง ๆ ของประชาชนที่เสนอโดยตรงต่อผู้บริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใสและเป็นธรรม

2.1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลควร รณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุกครั้ง เช่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงถึงการเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปบริหารงานท้องถิ่นแทนตนเองและมีส่วนรับผิดชอบการบริหารทางอ้อมอีกด้วย

2.2 ด้านความโปร่งใส

2.2.1 ก่อนมีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกครั้ง ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ หรือมีการเปิดประชุมสภาสามัญจรไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟัง

2.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรตั้งคณะกรรมการประเมินผลแผนงาน โดยให้ตัวแทนประชาชนเป็นกรรมการส่วนหนึ่ง

2.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ชุมชน สามารถตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านงบประมาณ รายจ่าย และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้

2.2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 และจัดระบบสารสนเทศให้ประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึงโดยใช้สื่อ เช่นการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของหมู่บ้าน หรือทำเป็นจดหมายข่าวขององค์การบริหารส่วนตำบล แจ้งความเคลื่อนไหวข่าวสารต่างๆ อาจเป็นรายเดือน หรือราย 3 เดือน เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความเป็นธรรมมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอื่นนอกเหนือจากจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงตัวชี้วัดธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความชัดเจน และครอบคลุม เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3.3 เพื่อที่จะให้การอภิปรายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพควบคู่กันไปกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อได้ทราบถึงรายละเอียดระดับความเป็นธรรมาภิบาล ให้ดียิ่งขึ้น